

NOTAT

1. februar 2011

10/06876-98

/mis-dep

Høringsnotat vedrørende lovforslag om obligatorisk digitalisering af en række ordninger (Årsregnskabsloven og forskellige andre love)

1. Indledning

Med lovforslaget indføres hjemmel til at stille krav om, at skriftlig kommunikation mellem virksomheder og det offentlige skal foregå digitalt på en række udvalgte områder. Forslaget er et led i udmøntningen af regeringens målsætning om, at al relevant skriftlig kommunikation mellem virksomheder og det offentlige foregår digitalt senest i 2012. Obligatorisk digital kommunikation indføres gradvist og er allerede vedtaget indført på en række områder. Det vurderes nu, at en række yderligere områder, som hører under Økonomi- og Erhvervsministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Miljøministeriet, vil være modne til at overgå til obligatorisk digital kommunikation i 2012.

Forslaget er sendt i høring den 13. december 2010 med høringsfrist den 10. januar 2011 til i alt 446 myndigheder, organisationer m.v.

Der er modtaget høringssvar fra 56 af de hørte myndigheder, organisationer m.v. Heraf har 17 haft bemærkninger til udkastet til lovforslag.

De væsentligste bemærkninger fra de hørte parter til de enkelte emner i lovudkastet gennemgås og kommenteres nedenfor.

Visse høringssvar har givet anledning til nogle redaktionelle ændringer og præciseringer i lovteksten og bemærkningerne. Disse ændrer ikke ved substansen i de pågældende forslag og omtales derfor ikke nærmere i dette notat.

2. Generelle bemærkninger

Advokatrådet, Bryggeriforeningen, Dansk Energi, Dansk Erhverv, DI, Finansrådet, Foreningen Registrerede Revisorer, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Håndværksrådet, Landbrug og Fødevarer og XBRL Danmark støtter generelt formålet med forslaget – at effektivisere sagsgangen mellem virksomhederne og det offentlige gennem obligatorisk digital kommunikation.

Advokatrådet er således positiv over for forslagens formål og er enig i, at anvendelse af digital kommunikation mellem erhvervslivet og offentlige myndigheder bør udbredes mest muligt, hvor dette er hensigtsmæssigt og giver administrative lettelser på begge sider.

Bryggeriforeningen ser det som grundlæggende positivt at indføre digitale løsninger, når det er hensigtsmæssigt og deler synspunktet om, at digitale løsninger på sigt skal være obligatoriske. Det må sikres, at de forventede besparelser kommer de berørte virksomheder til gode og ikke kun myndighederne. Det er dog ikke alle digitale løsninger, der foretrækkes frem for en papirbaseret løsning. En enkel løsning på papir kan være langt at foretrække frem for en kompliceret digital løsning, hvor der ydermere er en risiko for hyppige ”systemnedbrud”.

Dansk Energi er positiv overfor den digitale udvikling og de muligheder, dette indebærer bl.a. mulighederne for at indføre digital kommunikation med de offentlige myndigheder, samt optimere arbejdsgange og effektivisere udvekslingen af informationer. Det er dog Dansk Energis opfattelse, at muligheden for at anvende digital kommunikation ikke i første omgang bør gennemføres som en obligatorisk (tvungen) ordning for virksomhederne, men foreslår, at ordningen realiseres som en offentlig service, der tilbydes virksomhederne som brugere af det offentlige, og at ordningen først på sigt gøres obligatorisk fx i løbet af en 3- eller 5-årig overgangsperiode.

Dansk Erhverv er som udgangspunkt positiv stemt over for regeringens e2012-målsætning. E2012-målsætningen vil på sigt kunne betyde en række forenklinger og forbedringer i virksomhedernes hverdag. Dansk Erhverv er således positiv overfor, at indberetning af årsrapporter til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen på sigt skal foregå digitalt, da det kan betyde flere fordele for brugerne af årsrapporter. Dansk Erhverv finder det endvidere positivt, at der bliver mulighed for at kommunikere med Forbrugerklagenævnet og Forbrugerombudsmanden via elektronisk post, da særligt forbrugerklagesager har været forsinkende for parterne, fordi dette ikke har været muligt. Dog er Dansk Erhverv af den holdning, at den digitale kommunikation på dette område på nuværende tidspunkt skal være en mulighed og ikke et krav.

DI støtter bestræbelserne på at effektivisere den offentlige forvaltning gennem øget brug af digitale løsninger. I forbindelse med overgangen til fuldt digitale løsninger er det vigtigt for DI, at virksomhederne har tid til at indrette deres it-systemer, og at de digitale løsninger er velfungerende og gennemtestede. DI kan således tilslutte sig strategien med, at systemet sættes i drift, men først gøres obligatorisk, når det vurderes, at systemet er tilstrækkeligt modent.

Finansrådet er grundlæggende positivt indstillet overfor lovforslagets mål om digital kommunikation mellem virksomhederne og det offentlige. Der henvises i øvrigt til afsnit 3.9 om særlige forhold vedrørende digitale regnskaber, som Finansrådet har specifikke bemærkninger til.

Foreningen Registrerede Revisorer har længe ønsket, at regnskabsaflæggelsen sker inden for rammerne af en lov, der gør digitalisering obligatorisk. FRR finder det dog påfaldende, at forslaget ikke er mere omfattende,

da en række andre rapporteringer fra virksomhederne med fordel kunne have været medtaget. Samfundsmæssigt og på langt sigt vil digitalisering af virksomhedsinformation åbne for meget store besparelses- og udviklingsmuligheder. På kort sigt kan der dog være tale om administrative byrder. Der henvises i øvrigt til afsnit 3.9 om særlige forhold vedrørende digitale regnskaber for yderligere bemærkninger.

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer er overordnet set positiv over for, at det offentlige vil anvende de muligheder, der ligger i digitalisering og ny teknologi. Det kan på sigt give store fordele for brugerne af årsrapporter og for brugere, der ønsker adgang til data fra regnskaber på tværs af selskaber, brancher mv. På kort sigt må omstillingsomkostningerne dog forventes at overstige de mulige effektiviseringsgevinster – både målt på virksomhedsplan og samfundsplan. Der henvises i øvrigt til afsnit 3.9 om særlige forhold vedrørende digitale regnskaber for yderligere bemærkninger.

Håndværksrådet tilslutter sig regeringens overordnede målsætning om, at al relevant kommunikation mellem virksomheder og det offentlige skal foregå digitalt senest i 2012. En undersøgelse fra 2005 viste, at langt de fleste virksomheder uden problemer ville kunne foretage indberetninger digitalt. Samtidig viste undersøgelsen, hvilke ønsker virksomhederne har til digitale indberetninger. På den baggrund bakker Håndværksrådet op om udviklingen af digitale løsninger og etablering af én fælles platform for alle indberetninger i form af virk.dk. Der er dog ikke tvivl om, at obligatorisk digitalisering vil være en udfordring for en række mindre virksomheder, hvorfor der skal tages særlig hånd om denne målgruppe.

Landbrug & Fødevarer bakker generelt op omkring digital kommunikation mellem virksomhederne og det offentlige. Det er vigtigt for erhvervet at have en effektiv og funktionel kommunikation med det offentlige. For at opnå dette kræves en tilstrækkelig support inden for de digitale løsninger samtidig med, at disse er af en kvalitet, som forinden er gennemprøvet og rensset for diverse grove børnesygdomme.

XBRL Danmark støtter til fulde intentionerne om at digitalisere al kommunikation mellem erhvervsliv og offentlige myndigheder, der er det formål, organisationen arbejder for. XBRL Danmark er derfor særdeles positive overfor lovforslaget, og angiver, at erfaringer med digitale indberetninger i udlandet viser, at professionelle regnskabsbrugere foretrækker digitale regnskaber frem for de papirbaserede regnskaber. Ud fra en samfundsmæssig betragtning er det utvivlsomt den rigtige vej frem for Danmark. Der er store muligheder for besparelser i forhold til de nuværende procedurer.

Kommentar

Mange virksomheder benytter allerede i dag en række af de digitale løsninger, som myndighederne stiller til rådighed. Ved en obligatorisk digitalisering af de udvalgte indberetningsløsninger effektiviseres sagsgan-

gene mellem virksomhederne og det offentlige yderligere. Kun ved at gøre kommunikationen obligatorisk digital indfries det fulde effektiviseringspotential.

Myndighedernes informationskampagner og support i forbindelse med overgangen til obligatorisk digital indberetning vil lette virksomhedernes overgang til digital kommunikation. Hertil kommer, at der vil være tale om digitale løsninger, som allerede vil være kendt og brugt af mange virksomheder på det tidspunkt, hvor ordningen gør det obligatorisk at kommunikere digitalt. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, vil de relevante bekendtgørelser først blive udstedt, når det er hensigtsmæssigt, og den fornødne teknologi er til stede. Bekendtgørelserne vil blive udstedt i god tid før, det bliver obligatorisk at kommunikere digitalt. For særlige forhold vedrørende digitale regnskaber, se afsnit 3.9.

I en overgangsfase kan der forventes at være visse omstillingsomkostninger, hvorefter virksomhederne kan drage fordel af nemmere indberetning og samspil med det offentlige i øvrigt. Der henvises generelt til bemærkningerne i lovforslaget om de økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

3. Bemærkninger til konkrete emner

Kommenteringen af høringssvarene vil ske med udgangspunkt i følgende overordnede opdeling:

- 3.1. Informationsindsats når ordningerne bliver obligatorisk digitale
- 3.2. Overgangsperiode
- 3.3. Hensyn til de mindre it-parate brugere
- 3.4. Efterfølgende udmøntning og implementering
- 3.5. Håndtering af fortrolige oplysninger
- 3.6. Hvem bærer risikoen for, at en meddelelse ikke er kommet frem
- 3.7. Dokumentation fra myndighed uden underskrift
- 3.8. Ændrede krav til virksomhederne
- 3.9. Særlige forhold vedrørende digitale regnskaber for virksomheder omfattet af årsregnskabsloven
 - 3.9.1. Interessenternes overordnede bemærkninger
 - 3.9.2. Hvornår skal det være obligatorisk for virksomheder i regnskabsklasse B (små virksomheder) at indberette årsrapport digitalt?
 - 3.9.3. Behov for ordninger, som har til formål at lette overgangen til digitale regnskaber
 - 3.9.4. Revisors ansvar, forhold vedrørende revisionspåtegningen
 - 3.9.5. Forsinkelser som følge af IT-nedbrud eller lignende
 - 3.9.6. Kommunikation og vejledninger

3.1 Informationsindsats når ordningerne bliver obligatorisk digitale

Dansk Erhverv fremhæver, at de parter, der bliver berørt af omstillingerne ved overgang til obligatorisk digital indberetning, skal kunne få god og brugbar vejledning og information både før, under og efter implementeringen. Dette gør sig i særlig høj grad gældende for de mange små og

mellemstore virksomheder i dansk erhvervsliv. Der er desuden behov for udsendelse af både teknisk og pædagogisk brugervejledning til de virksomheder, konsulentfirmaer, softwareleverandører m.fl., der skal indrette egne systemer til de nye krav, i god tid inden disse træder i kraft.

Håndværksrådet anbefaler, at der etableres en fast hotline funktion, der kan hjælpe virksomhederne med eventuelle problemer. Der skal ske en målrettet orientering af virksomhederne af flere omgange både direkte og gennem information i brancheblade, aviser mv. IBIZ-centeret bør anvendes til markedsføring og opkvalificering af virksomhederne på dette område.

Kommentar

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, vil de ansvarlige myndigheder iværksætte målrettede og rettidige informationskampagner for at orientere de berørte grupper af virksomheder om kravet om digital indberetning.

Derudover vil der fra centralt hold blive informeret om baggrunden for lovforslaget samt konsekvenserne for virksomhederne. Dette vil ske i regi af domænebestyrelsen for erhvervsområdet, der skal sikre en koordineret digitaliseringsindsats mellem virksomhederne og det offentlige frem mod 2012. I dette arbejde vil erhvervsorganisationer blive inddraget.

Derudover vil der i regi af domænebestyrelsen for erhvervsområdet blive gennemført aktiviteter målrettet de mindre it-parate virksomheders overgang til obligatorisk digitalisering. Der er til dette arbejde afsat 5 mio. kr., der forventes anvendt til øget telefonsupport og oprettelsen af et udrykningsteam, der kan hjælpe dem, der er mindre it-parate.

3.2 Overgangsperiode

Dansk Erhverv lægger vægt på, at der er en fornuftig overgangsperiode, hvor brugerne kan omstille sig til obligatorisk digitalisering. Det er derfor positivt, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har været lydhøre over for indsigelserne i forhold til dato-fastsætning for den obligatoriske digitale indberetning af årsregnskaber. Det er særligt vigtigt for de små og mellemstore virksomheder, at der er en passende tid til omstillingen, og ligeledes særligt når der er tale om vigtige indberetninger, som berører en stor del af dansk erhvervsliv. Det er afgørende, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen sikrer, at de lovmæssige rammer, systemer og vejledninger ligger klar så hurtigt som muligt for, at parterne har en rimelig mulighed for at kunne omstille sig.

DI angiver vigtigheden af, at virksomhederne har tid til at indrette deres it-systemer, ligesom det er vigtigt, at de digitale løsninger er velfungerende og gennemtestede. DI kan således tilslutte sig den strategi, der er valgt omkring miljøbeskyttelseslovens § 33, hvor systemet er sat i drift pr. 1. september 2010, men først gøres obligatorisk, når det vurderes, at systemet er tilstrækkeligt modent. Tilsvarende strategi ses foreslået om-

kring de digitale årsregnskaber, hvilket DI kan tilslutte sig. DI er ikke nødvendigvis enig i, at overgangsfasen, bør være så kort som mulig, men at dette må bero på de konkrete forhold. Overgangsfasen kan således gøres kortere på områder, hvor der er tale om ansøgninger m.m., mens indberetninger, der kræver systemændringer, vil kræve en længere overgangsfase.

Landbrug og Fødevarer fremhæver, at de er glade for, at det bliver muligt at fastsætte regler om, at visse grupper af jordbrugsvirksomheder ikke skal være omfattet af kravet om pligtmæssig digital ansøgning og indberetning. Der er i dag stadig en relativt stor restgruppe, som indsender hele eller dele af deres ansøgning på papir (herunder omfattende kortmateriale), og det er vigtigt at sikre at denne restgruppe ikke kommer i klemme. Desuden foreslås det bl.a. i forhold til landbrugsstøtteleven (lovforslaget § 10), at der etableres en overgangsordning på 2-3 år, der omfatter alle ansøgere, der ikke har indsendt en fuldt elektronisk ansøgning i 2011. Landbrug og Fødevarer anfører, at de risici, der er forbundet med iværksættelse af et nyt IT-system i 2012 (CAP-systemet) sammen med introduktionen af brugen af NemID understreger vigtigheden af, at der etableres overgangsordninger. Samtidig anbefales det, at der i alle digitale løsninger, som kan have økonomiske konsekvenser for den enkelte virksomhed, skal indsættes overgangsperiode.

Bryggeriforeningen påpeger, at virksomhederne må sikres en passende lang overgangsordning, så de får mulighed for at indføre eller tilpasse egne elektroniske systemer til den nye digitale løsning i god tid inden overgangen.

Foreningen Registrerede Revisorer og Foreningen af Statsautoriserede Revisorer er betænkelige ved skæringsdatoen for overgangen til obligatorisk digital indberetning af årsrapporter for de virksomheder, som er omfattet af regnskabsklasse B. Denne betænkelighed uddybes og kommenteres under afsnit 3.9

Kommentar

For at smidiggøre overgangen til digital kommunikation har regeringen valgt at indføre obligatorisk digital kommunikation for virksomheder og det offentlige gradvist på udvalgte områder i takt med, at de tekniske forudsætninger kommer på plads.

Obligatorisk digital kommunikation mellem virksomheder og det offentlige er således allerede tidligere vedtaget indført på en række områder, fx på sygedagpengeområdet, på skatteområdet m.fl.

De ordninger, der er omfattet af dette lovforslag er udvalgt på baggrund af, at de har relativ høj digitaliseringsgrad i dag eller bygger på kendt og afprøvet teknologi, når hjemlen udnyttes.

For Fællesskemaet, som benyttes af FødevarerErhverv, Plantedirektoratet og Naturstyrelsen, er der tale om, at 90 pct. af alle ansøgninger og indberetninger i 2010 blev indgivet elektronisk.

FødevarerErhverv har gennemført en fuld digitalisering af markindtegninger på markkort, som er indsendt på papir, ved at kopiere ansøgernes indtegnede marker fra papir til det elektroniske system. Dette betyder, at ansøgerne i 2011, såfremt markerne er identiske med sidste års, blot kan kopiere deres markindtegninger fra sidste års ansøgning til årets ansøgning, hvilket gør systemet endnu enklere at anvende. De eventuelle begyndervanskeligheder med indtegning af marker digitalt, der måtte have været, vurderes at være elimineret. Da der er mange fordele forbundet med en fuld digital indsendelse for ansøgeren, forventes andelen af elektronisk indsendte markkort derfor med dette tiltag yderligere forøget i 2011.

De pågældende myndigheder kan desuden fastsætte overgangsordninger for overgangen fra papirbaseret til digital indberetning, og undtage en virksomhed fra digital kommunikation, når særlige omstændigheder taler for dette.

I bemærkningerne til høringsversionen af lovforslaget vedrørende skæringsdatoen for overgangen til obligatorisk digital indberetning af årsrapporter for virksomheder i regnskabsklasse B (små virksomheder) henvises der til afsnit 3.9.2. Hvornår skal det være obligatorisk for virksomheder i regnskabsklasse B (små virksomheder) at indberette årsrapport digitalt?

3.3 Hensyn til de mindre it-parate brugere

Advokatrådet har noteret sig, at der afsættes midler til en informationskampagne over for de erhvervsdrivende og foreslår, at det overvejes at øremærke en del af informationsindsatsen til opfølgning over for erhvervsdrivende, der ikke i første omgang overholder de nye regler.

Dansk Erhverv finder det positivt, at der er blevet afsat midler til formidlingsprocessen, om end det fremstår således, at de afsatte 5 mio. kr. udelukkende er afsat til at lette overgangen for de *mindre it-parate virksomheder*. Det fremgår ydermere ikke helt klart af lovudkastet, hvorledes disse afsatte midler skal fordeles og til hvilke aktiviteter.

Dansk Skovforening mener, at de meget små skovejendomme, der ikke i dag råder over de tekniske it-løsninger, bør undtages generelt fra kravet om digital kommunikation eller alternativt omfattes af puljen på 5 mio. kr. for de mindre it-parate virksomheder.

Håndværksrådet anfører, at der skal tages særlig hånd om den gruppe, der hverken har de teknologiske eller kompetencemæssige forudsætninger for at indberette digitalt om end, at denne gruppe efter egne undersøgelser ikke er særligt stor.

Kommentar

I lovforslaget og bemærkningerne hertil er der taget højde for, at overgangen til digital indberetning kan være forbundet med særlige udfordringer for visse grupper af virksomheder i en overgangsperiode. Det fremgår af lovforslaget, at de pågældende myndigheder kan undtage virksomheder fra kravet om digital indberetning, når ganske særlige omstændigheder taler herfor, i en overgangsperiode. Dette kan på nogle områder komme på tale for erhvervsdrivende i små virksomheder, som ikke er IT-parate i dag.

De ansvarlige myndigheder vil løbende iværksætte målrettede og rettidige informationskampagner til de virksomheder, der omfattes af kravet om digital indberetning, hvor løsninger er klar til det.

Derudover vil der i regi af domænebestyrelsen for erhvervsområdet blive gennemført aktiviteter, der skal lette de mindre it-parate virksomheders overgang til obligatorisk digitalisering. Domænebestyrelsen for erhvervsområdet har netop til formål at sikre en koordineret digitaliseringsindsats på erhvervsområdet. I dette arbejde vil erhvervsorganisationer blive inddraget via interessentgruppen for domænebestyrelsen. Der er til dette arbejde afsat 5 mio. kr. ved aktstykke nr. 121 af 29. april 2010, der forventes anvendt til øget telefonsupport og oprettelsen af et udrykningsteam, der kan hjælpe dem, der er mindre it-parate.

Afhængigt af den enkelte ordning og dennes løsning vil der blive taget en række andre tiltag, der skal afhjælpe overgangen til digital kommunikation, ligesom en række organisationer er fremkommet med tilbud om at bistå med udbredelsen af information, hvad der hilses meget velkomment.

Da størsteparten (ca. 90 %) af ansøgningerne om tilskud til skovrejsning allerede indsendes digitalt, vil der være tale om en mindre gruppe af skovvejere, der får behov for en undtagelse fra kravet om digital kommunikation eller evt. hjælp via puljen til lettelse af de mindre it-stærke virksomheders digitale udfordringer. Kommunikation i forbindelse med ansøgning og indberetning af skovtilskud forventes gjort obligatorisk digital i takt med udvikling af it-systemer, modtagernes it-parathed m.v. Dog vil kommunikation i forbindelse med indberetning via Fællesskemaet blive underlagt samme krav, som fastsættes af FødevarerErhverv. Indberetninger til Fællesskemaet foregår allerede i vidt omfang digitalt, og der vil blive mulighed for overgangsordninger og dispensation. Det vil for de enkelte tilskudsordninger vedrørende skov blive vurderet, i hvilket omfang de er egnede til obligatorisk digital kommunikation. Det gælder f.eks. for aftaler om tilskud som følge af Natura 2000 forpligtelser.

3.4 Efterfølgende udmøntning og implementering

Bryggeriforeningen fremhæver vigtigheden af, at den enkelte digitale løsning bliver udformet i et tæt samarbejde med de virksomheder, der efterfølgende pålægges at bruge den digitale løsning. Den digitale løsning

må udvikles i et tæt samarbejde, så forventninger kan afstemmes, og den digitale løsning må testes grundigt, inden den ”går i luften”.

Dansk Erhverv opfordrer til, at store digitaliseringstiltag evalueres grundigt, således at utilsigtede effekter kan tilpasses og rettes til. Dansk Erhverv er positive over for, at det fremgår af lovudkastet, at der skal ske en evaluering i 2015 og deltager gerne heri.

Håndværksrådet foreslår en række initiativer, som vil være med til at sikre, at den tvungne digitalisering får det bedst mulige forløb. Indførelse af krav om anvendelse af digitale indberetninger skal ske på gennemprøvede løsninger med demonstreret positiv effekt for virksomhederne. Der bør opstilles et krav om, hvor stor en andel af målgruppevirksomhederne der frivilligt skal have valgt den digitale løsning. Der skal ske en tæt inddragelse af organisationerne i processen.

Landbrug & Fødevarer anfører, at brugerinddragelse er nødvendig for, at systemerne tilpasses virksomhedernes forretningsgange, således at det ikke vil opleves som en øget administrativ byrde. Det er også vigtigt, at sikre en brugervenlighed af systemerne, herunder at brugergrænsefladerne for de forskellige indberetninger er ensartede, således at virksomhederne ikke skal oplæres i mange forskelligartede systemer og måder at indrapportere på. Landbrug & Fødevarer finder det desuden helt centralt, at systemerne er driftssikre. Endelig anbefales det, at der generelt indsættes et afsnit i en bestemmelse i de efterfølgende bekendtgørelser, som pålægger myndigheden en pligt til at reagere på en kommunikation via papirform.

Kommentar

De digitale løsninger er vurderet til at være tilstrækkeligt velfungerende allerede nu eller på tidspunktet for overgangen til obligatorisk digital indberetning. Myndighederne er meget opmærksomme på, at den enkelte digitale løsning udvikles i et tæt samarbejde med brugerne, så forventninger kan afstemmes, den digitale løsning testes, og brugeren blive mest mulig selvhjulpen til gavn for alle parter.

Det er et fokuspunkt for myndighederne, at brugergrænsefladerne for de forskellige indberetninger er ensartede. Fx angående § 10-tilladelser efter Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. vil sådanne blive etableret som en integreret del af øvrige digitale ansøgningssystem for § 11-, § 12- og § 16-godkendelser. Da godkendelsesdelen har været i drift siden 2007, skønnes der ikke at være behov for egentlige indkøringsperioder for disse betydeligt mindre omfattende § 10-tilladelser. Der vil imidlertid inden idriftsættelsen være sket en tilfredsstillende aftestning af systemets funktionaliteter i samarbejde med Videnscenter for Landbrug, og ansøgningerne om § 10-tilladelser vil ikke blive gjort obligatoriske, før det digitale system er aftestet tilfredsstillende.

Vedrørende anbefalingen om indsættelse af afsnit i en bestemmelse i de efterfølgende bekendtgørelser, som pålægger myndigheden en pligt til at reagere på kommunikation via papirform, bemærkes det, at en vejledningspligt allerede følger af de forvaltningsretlige regler. Det vil derfor ikke være nødvendigt at indsætte bestemmelser i bekendtgørelserne, som pålægger myndighederne pligt til at reagere på kommunikation via papirform.

3.5 Håndtering af fortrolige oplysninger

Landbrug & Fødevarer anfører, at der i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse i flere tilfælde kan indgå oplysninger i ansøgningsmaterialet, der indeholder forretningshemmeligheder. De systemer, der udvikles skal sikre den nødvendige håndtering af fortrolige oplysninger, herunder behørig sikkerhed for at oplysningerne ikke videregives eller spredes til uvedkommende.

Kommentar

Myndighederne har det forvaltningsmæssige ansvar for de digitale løsninger, herunder hvordan oplysningerne bliver behandlet. Myndighederne vil naturligvis leve op til de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger, herunder de nødvendige fortrolighedskrav.

3.6 Hvem bærer risikoen for, at en digital meddelelse ikke når frem

Dansk Energi har rejst spørgsmålet, hvem der bærer risikoen for, at en meddelelse, som er sendt digitalt, ikke når frem til modtageren, og har anført, at spørgsmålet bør omtales i bemærkningerne til lovforslaget.

Fødevarer & Landbrug vil have vished for, at fortolkningen af, hvornår en meddelelse anset for at være kommet frem, er i overensstemmelse med aftaleretlig litteratur. Landbrug & Fødevarer anbefaler, at der i den forbindelse sendes en kvittering for modtagelsen, når meddelelsen er kommet frem hos den enkelte myndighed.

Kommentar

Hvis en digital meddelelse, som er afsendt, ikke kommer frem til adressaten for meddelelsen, må dette alt andet lige vurderes efter de samme retlige principper, som hvis en meddelelse, der er sendt med almindelig post, ikke kommer frem til adressaten for meddelelsen.

Der er udbredt praksis for, at digitale løsninger generer kvitteringsskrivelse ved modtagelse af meddelelser m.v. Dette søges i videst muligt omfang implementeret i de tekniske løsninger.

3.7 Dokumenter fra en offentlig myndighed uden underskrift

Advokatrådet har noteret sig, at der i forslagene er grundlag for, at der i bekendtgørelse kan stilles krav om anvendelse af digital signatur el. lign. Advokatsamfundet kan tilslutte sig, at den obligatoriske digitale kommunikation skal ske på en måde, hvor afsender og modtagers identitet samt meddelelsernes indhold sikres.

DI påpeger, at dokumenter fra offentlige myndigheder uden personlig underskrift bør forsynes med oplysning om, hvem der kan kontaktes for spørgsmål mv., så det undgås, at det bliver unødigt besværligt at rette henvendelse til pågældende myndighed. DI er bekendt med, at når det på skatteområdet ikke fremgår, hvem der kan kontaktes om modtagne dokumenter uden underskrift, resulterer det i et unødigt pres på SKAT's telefonbetjening.

Landbrug & Fødevarer ser ikke positivt på kravet om at fravige udgangspunktet om personlig underskrift i myndighedernes kommunikation, men er enige i ombudsmandens betragtninger i forhold til retssikkerhedsmæssige, bevismæssige og ordensmæssige hensyn. Med indførelsen af obligatorisk digitalisering må det klare udgangspunkt være, at forvaltningen skal iagttage ovenstående hensyn, hvilket også burde være muligt at løse.

Kommentar

Myndighederne kan på en række områder allerede i dag udsende massevis af standardbreve uden underskrift, dvs. alene med angivelse af myndigheden som afsender. Det drejer sig om standardbreve i form af almindelige kvitteringer, rykkerbreve og lignende. Desuden sendes maskinelle afgørelser, dvs. afgørelser, hvor en sagsbehandler ikke har været involveret i afgørelsen, men hvor afgørelsen er truffet af et digitalt databehandlingssystem på grundlag af nogle faste og entydige kriterier, ligeledes alene med angivelse af myndigheden som afsender. Som eksempel herpå kan nævnes en afgørelse om opkrævning af en lovhjemlet ekspeditionsafgift ved for sen indberetning af visse oplysninger til en myndighed.

Det indgår derfor i lovforslaget, at der indføres hjemmel til at udstede visse dokumenter uden underskrift på de områder, som er omfattet af lovforslaget, da det ikke vil være formålstjenligt at forsyne dokumenter af den karakter med navne på bestemte medarbejdere hos myndigheden. I stedet vil der i sådanne dokumenter blive givet oplysning om direkte telefonnumre til kundecentre, særlige e-mail adresser eller lignende, hvor virksomheden ved at oplyse sit cpr-nummer eller sagens journalnummer kan få besvaret sine spørgsmål.

Særligt for så vidt angår SKAT, har SKAT oplyst, at SKAT er organiseret således, at alle sagsbehandlere i et kundecenter inden for det pågældende område vil være i stand til at besvare telefoniske henvendelser fra borgere og virksomheder, når borgeren eller virksomheden angiver sin identitet. Kræver det specielle faglige forudsætninger for at besvare henvendelsen, vil sagsbehandleren kunne videreformidle kontakt til rette vedkommende i SKAT.

3.8 Ændrede krav til virksomhederne

Bryggeriforeningen anfører, at der ikke må indføres nye eller mere detaljerede oplysningskrav med lovforslaget.

Dansk Ledningsejerforum har ikke haft konkrete bemærkninger til selve lovforslagets tekst, men har generelt anført, at ændringen ikke bør føre til øgede krav om anvendelse af digital signatur eller NemID.

Landbrug & Fødevarer bemærker med hensyn til ændringen af Miljøbeskyttelsesloven, at der er flere digitaliseringsinitiativer i gang på miljøområdet bl.a. indenfor grønne regnskaber og affald. Det er helt centralt, at der udarbejdes en samlet datamodel, der kan sikre, at dobbeltrapportering undgås, således at den effektiviseringsgevinst, det kan hentes ved digital indberetning og kommunikation med det offentlige også tilfalder virksomhederne. Digital kommunikation og anvendelse af husdyrgodkendelse.dk må ikke betyde øgede administrative byrder for erhvervet. Særligt i forhold til tilladelse efter lovens § 10 skal det sikres, at en digital løsning ikke vil medføre krav om øgede oplysninger.

Kommentar

Forslaget indfører ikke i sig selv en ændring i den måde, hvorpå de enkelte ordninger administreres i dag. Forslaget vedrører alene digital kommunikation, og lovforslaget indfører alene hjemmel til at fastsætte regler om digital kommunikation. Med dette lovforslag indføres der ikke nye oplysningskrav eller mere detaljerede oplysningskrav end den gældende lovgivning kræver.

Miljøministeriet vil tilstræbe, at der sker en størst mulig koordination mellem de forskellige digitale ansøgnings- og indberetningssystemer, bl.a. for at sikre, at dobbeltrapportering undgås. Det indgår i den forbindelse i overvejelserne at integrere øvrige anmeldelser og ansøgninger om tilladelse og godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens kap. 3, 4 og 6.

3.9 Særlige forhold vedrørende digitale regnskaber for virksomheder omfattet af årsregnskabsloven

3.9.1 Interessenternes overordnede bemærkninger

En række interessenter, herunder bl.a. Dansk Erhverv, DI, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR), Foreningen Registrerede Revisorer (FRR) og XBRL Danmark har udtalt sig specifikt om forslaget vedrørende digitale regnskaber. Interessenterne er generelt positive over for at pålægge virksomheder, som har pligt til at indsende årsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen efter årsregnskabsloven, at indberette årsrapporten digitalt.

Dansk Erhverv, FRR og FSR fremhæver, at digital indberetning af årsrapporter på sigt kan give store fordele for regnskabslæsere, som ønsker adgang til data fra regnskaber på tværs af selskaber og brancher m.v. FRR peger her på de store videreudviklingsmuligheder, der åbnes ved, at regnskabsdata mv. foreligger i en struktureret, computerlæsbar form.

Dansk Erhverv påpeger dog, at forslaget indebærer investeringer for den enkelte virksomhed, som ikke på kort sigt modsvares af besparelser i tids-

forbrug i forbindelse med indberetning af årsrapporter. Lignende synspunkter fremsættes af FRR og FSR.

Samtidig påpeger Dansk Erhverv, FRR og FSR imidlertid, at der vil kunne opnås store fordele for virksomhederne, hvis det sikres, at virksomhederne kan samle deres indberetninger således, at de én gang årligt skal indberette oplysninger til SKAT, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen samt Danmarks Statistik ét sted. DI har endvidere anført, at DI har noteret sig, at der arbejdes på en integreret indberetningsløsning, der omfatter indberetninger af regnskabsdata til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Danmarks Statistik og SKAT.

En række høringsparter, bl.a. Finansrådet, peger på en række tekniske forhold vedrørende de digitale systemer til indberetning af årsrapporter.

Kommentar

Det er meget positivt, at nøgleinteressenterne på regnskabsområdet bækker op om forslaget om at gøre det obligatorisk for virksomheder, som er omfattet af årsregnskabsloven, at indberette deres årsrapporter digitalt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Vedrørende forslaget økonomiske konsekvenser for erhvervslivet kan der henvises til afsnit 9 og det sammenfattende skema i afsnit 14 i de almindelige bemærkninger. Heraf fremgår det, at Center for Kvalitet i Erhvervsreguleringen (CKR) grundlæggende vurderer, at øget digitalisering og hermed mulighed for datagenbrug reducerer virksomhedernes administrative byrder på sigt i både tid og penge og hjælper virksomhederne med at følge med den digitale udvikling. Samlet giver det en væsentlig konkurrencefordel. CKR vurderer, at der i en overgangsfase må forventes at være visse omstillingsomkostninger for virksomhederne, hvorefter virksomhederne kan drage fordel af nemmere indberetning og samspil med det offentlige i øvrigt. Disse bemærkninger gælder for lovforslaget som helhed og dermed også for digitale regnskaber.

REGNSKAB BASIS og REGNSKAB SPECIAL er p.t. udviklet til indberetning af årsrapporter til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen som omtalt i bemærkningerne til lovforslaget. Disse løsninger blev frigivet i december 2010 og kan allerede nu anvendes frivilligt til indberetning af årsrapporter.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Danmarks Statistik og SKAT arbejder på at videreudvikle REGNSKAB BASIS og REGNSKAB SPECIAL således, at det bliver muligt for virksomhederne at indberette regnskabsdata til disse tre myndigheder via de nævnte indberetningsløsninger. Myndighederne har fokus på denne opgave, så virksomhederne kan drage fordel af de effektiviseringsgevinster, som en integreret indberetningsløsning vil medføre.

Høringssvarene vedrører endvidere en række konkrete emner, som omtales under pkt. 3.9.2-3.9.6. Desuden er flere høringssparter fremkommet med tekniske kommentarer til regnskabsindberetningssystemerne og udtræk heraf med henblik på bearbejdning af regnskabsdata. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vil drøfte disse synspunkter med nøgleinteressenter på regnskabsområdet i forbindelse med den videre udvikling af de digitale regnskabssystemer.

Særligt for så vidt angår Finansrådets høringssvar bemærkes, at finansielle virksomheder, herunder pengeinstitutter, som er underlagt regnskabsregler efter den finansielle lovgivning, ikke er omfattet af årsregnskabsloven og derfor ikke er omfattet af de foreslåede regler om digital indberetning af årsrapporter.

3.9.2 Hvornår skal det være obligatorisk for virksomheder i regnskabsklasse B (små virksomheder) at indberette årsrapport digitalt
 DI og Dansk Erhverv påpeger, at virksomhederne skal have tilstrækkelig tid til at indrette sig på, at det bliver obligatorisk at indberette årsrapporter digitalt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Disse høringssparter finder, at dette synes tilgodeset i den implementeringsplan, der er skitseret i lovbetænkningerne til § 1.

Andre høringssparter, herunder Foreningen Registrerede Revisorer (FRR) og Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR), har derimod udtrykt betænkelighed ved skæringsdatoen for overgangen til obligatorisk digital indberetning af årsrapporter for de virksomheder, som er omfattet af regnskabsklasse B (små virksomheder).

FSR foreslår, at skæringsdatoen for overgang til obligatorisk digital indberetning for virksomheder i regnskabsklasse B udskydes en måned, således at digital indberetning gøres obligatorisk for virksomheder i regnskabsklasse B med balancedato 31. januar 2012.

Kommentar

I betænkningerne til høringssversionen af lovforslaget er skæringsdatoen for overgangen til obligatorisk digital indberetning af årsrapporter for virksomheder i regnskabsklasse B fastsat til årsrapporter, som har balancedato 31. december 2011.

De første årsrapporter, som efter forslaget skal indberettes digitalt, er således årsrapporter for kalenderåret 2011, der har indberetningsfrist den 31. maj 2012. Dette vil være tilfældet for en stor del af virksomhederne, da mange virksomheder har valgt at have kalenderåret som regnskabsår.

Da flere høringssparter imidlertid har udtrykt betænkelighed ved denne skæringsdato, vurderes det at være hensigtsmæssigt at udskyde skæringsdatoen en måned som foreslået af Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR). Betænkningerne til lovforslaget er derfor ændret således, at

skæringsdatoen for overgang til obligatorisk digital indberetning for virksomheder i regnskabsklasse B fastsættes til årsrapporter, som har balancedato 31. januar 2012. Dvs. årsrapporter, som har indberetningsfrist den 31. juni 2012.

Derved opnås en smidigere overgang til obligatorisk digital indberetning ikke mindst for virksomhederne og deres rådgivere (herunder revisorerne), idet en stor del af virksomhederne som nævnt har valgt kalenderåret som regnskabsår. De vil derfor først skulle indberette årsrapporter digitalt for kalenderåret 2012 med indberetningsfrist 31. maj 2013. Dette indebærer samtidig, at første gang, det bliver obligatorisk at indberette årsrapporten digitalt, vil et væsentligt mindre antal virksomheder være omfattet heraf, således at der i endnu højere grad bliver tale om en gradvis udrulning af ordningen.

3.9.3 Behov for ordninger, som har til formål at lette overgangen til digitale regnskaber

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR) og Foreningen Registrerede Revisorer (FRR) peger på, at en række virksomheder omfattet af regnskabsklasse B (små virksomheder) ved udarbejdelsen af deres årsrapport anvender visse af reglerne i regnskabsklasse C, som ikke kan indberettes via REGNSKAB BASIS. Det kan f.eks. dreje sig om en pengestrømsopgørelse, som medtages i årsrapporten for at øge informationsværdien. Disse virksomheder vil derfor skulle anvende det mere avancerede system REGNSKAB SPECIAL eller alternativt vælge en mindre informativ regnskabspraksis med deraf følgende informationstab for regnskabslæserne.

FRR og FSR påpeger, at en ændring af regnskabspraksis på dette grundlag ikke umiddelbart er forenelig med de gældende betingelser for at ændre regnskabspraksis i årsregnskabslovens § 13.

FRR foreslår, at det omtales i lovbemærkningerne, at det vil være tilladt for disse virksomheder at ændre regnskabspraksis til regler fra regnskabsklasse B alene under henvisning til, at de ønsker at anvende REGNSKAB BASIS ved overgangen til indberetning af digitale regnskaber. Dette skal dog kun være muligt, hvis årsregnskabet stadig giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser.

FSR peger på, at det - for at lette overgangen til digitale regnskaber - bør overvejes i en overgangsperiode at muliggøre og tillade indtastning af sådanne yderligere oplysninger (f.eks. en pengestrømsopgørelse) via clob-opmærkning, forudsat at denne løsning fastholdes.

FRR bemærker mht. clob-opmærkning, at REGNSKAB BASIS samopmærker (clob-opmærker) en række informationer, som ellers er og skal bruges som individuelle oplysninger. Ifølge FRR er dette uhensigtsmæs-

sigt for den videre digitale brug af oplysningerne i årsrapporten. Andre høringsparter har fremsat tilsvarende synspunkter.

Kommentar

Efter lovforslaget er der hjemmel til at fastsætte overgangsordninger i den bekendtgørelse, der skal udstedes i medfør af lovforslaget, med henblik på at lette og smidiggøre overgangen til obligatorisk digital indberetning af årsrapporter.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vil inddrage nøgleinteressenter på regnskabsområdet med henblik på en nærmere afklaring af, hvilke overgangsordninger der vil være behov for, og hvordan disse mest hensigtsmæssigt kan gennemføres.

FRR og FSR har anført, at en række virksomheder omfattet af regnskabsklasse B (små virksomheder), som ved udarbejdelsen af deres årsrapport anvender visse af reglerne i regnskabsklasse C, ikke vil kunne anvende REGNSKAB BASIS, men vil kunne blive nødt til at anvende det mere avancerede system REGNSKAB SPECIAL. Organisationerne oplyser dog ikke, hvor mange virksomheder det vil dreje sig om, og angiver ikke udtømmende, hvilke typer af regnskabsdata der i givet fald måtte være tale om. Der er således behov for at få belyst disse spørgsmål nærmere. Dette vil ske i forbindelse med Erhvervs- og Selskabsstyrelsens dialog med nøgleinteressenterne som nævnt ovenfor.

I lovbemærkningerne er det anført, at virksomhederne i en overgangsperiode kan anvende såkaldt clob-opmærkning. Det vil sige, at data, f.eks. den fulde note, inddateres samlet i ét felt, i stedet for at de enkelte noteoplysninger udspecificeres i hver sit felt.

Flere høringsparter har imidlertid påpeget en ulempe ved clob-opmærkning, idet clob-opmærkning begrænser den videre digitale brug af oplysningerne i årsrapporten, som på sigt skal kunne anvendes - navnlig af regnskabsanalytikere - til at foretage computerbaserede udtræk af regnskabsdata.

Da clob-opmærkning imidlertid vurderes at lette og smidiggøre overgangen til digitale regnskaber, ikke mindst for det store antal af små virksomheder i regnskabsklasse B, fastholdes det i lovbemærkningerne, at clob-opmærkning skal være tilladt.

I bemærkningerne til høringsversionen af lovforslaget er det anført, at clob-opmærkning er tilladt i en overgangsperiode på et år. Dette er i den endelige version af lovforslaget ændret således, at tidsbegrænsningen på et år er slettet, idet ordningen med clob-opmærkning vil blive optaget til revision, når der er indhøstet erfaringer med brugen heraf. Derved opnås større fleksibilitet i forhold til at vurdere erfaringerne ved clob-

opmærkning. Nøgleinteressenter på regnskabsområdet vil blive inddraget heri.

3.9.4 Revisors ansvar samt forhold vedrørende revisionspåtegningen

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer efterlyser en præcisering af revisors ansvar i relation til såvel de indrapporterede regnskabsdata, som hvis revisor indsender dataene på vegne af sine kunder. Endvidere peger FSR på nogle spørgsmål i forbindelse med revisionspåtegning på årsrapporter, som indberettes digitalt.

Kommentar

Som anført i de specielle bemærkninger til lovforslaget, følger det af de gældende regler i årsregnskabslovens kapitel 2, at virksomhedens ledelse er ansvarlig for aflæggelsen af årsrapporten og skal underskrive denne. Ledelsen er endvidere ansvarlig for, at årsrapporten indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden for de fastsatte frister, uanset om ledelsen har anmodet en rådgiver, f.eks. revisor, om at indberette årsrapporten. Disse regler gælder uanset, om årsrapporten indsendes på papir eller indberettes digitalt.

I den bekendtgørelse, som skal udstedes i medfør af dette lovforslag, vil det blive præciseret, hvordan revisor påtegner årsrapporter, der indberettes digitalt, og revisors ansvar i forbindelse hermed. Desuden vil der blive fastsat regler om rådgivers, eksempelvis revisors, ansvar i forbindelse med indberetning af den digitale årsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i de tilfælde, hvor virksomheden har anmodet en rådgiver om at indberette årsrapporten til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen på virksomhedens vegne.

Bekendtgørelsen vil blive udarbejdet i samarbejde med nøgleinteressenter på området.

3.9.5 Forsinkelser som følge af IT-nedbrud eller lignende

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR) foreslår, at en række forhold i forbindelse med IT-nedbrud præciseres i bemærkningerne til lovforslaget. FSR anfører bl.a., at det bør præciseres, om det også er problemer hos den rapporterende virksomhed, der refereres til, eller alene problemer i Erhvervs- og Selskabsstyrelsens modtagesystemer.

Kommentar

Hvis der opstår IT-nedbrud hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, således at det ikke er muligt at foretage digital indberetning til styrelsen, vil styrelsen så vidt muligt oplyse om IT-nedbruddet, og hvordan virksomhederne skal forholde sig hertil, på styrelsens hjemmeside. Her vil der bl.a. blive oplyst om eventuel fristforlængelse, hvis systemnedbruddet sker tæt på en indsendelsesfrist.

Hvis der sker systemnedbrud hos virksomheden henholdsvis virksomhedens rådgiver (revisor), som skal indberette årsrapporten til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, er dette som udgangspunkt virksomhedens eget ansvar.

Efter de gældende regler skal årsrapporten indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen uden ugrundet ophold, efter at årsrapporten er godkendt af generalforsamlingen, dog senest 5 måneder efter regnskabsårets udløb. Hvis 5-måneders fristen overskrides, sender Erhvervs- og Selskabsstyrelsen automatisk et brev til virksomhedens ledelse med påkrav om indsendelse af årsrapporten. I brevet er der anført en yderligere frist på 8 hverdage til at indsende årsrapporten. Hvis årsrapporten indsendes inden udløbet af 8-dages fristen, foretager styrelsen sig ikke yderligere. Hvis årsrapporten indsendes efter udløbet af 8-dages fristen, pålægger styrelsen medlemmerne af virksomhedens ledelse en lovbestemt afgift som følge af fristoverskridelsen. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan herefter, efter ansøgning, fritage et ledelsesmedlem for at betale afgiften, hvis der foreligger ganske særlige omstændigheder.

Det forhold, at der f.eks. opstår systemnedbrud hos en virksomhed umiddelbart før 8-dages fristens udløb, kan efter Erhvervs- og Selskabsstyrelsens opfattelse ikke i sig selv føre til afgiftsfritagelse. Erhvervs- og Selskabsstyrelsens afgørelser vedrørende pålæggelse af afgift kan indbringes for Erhvervsankenævnet, og den endelige afgørelse hører under domstolene.

3.9.6 Kommunikation og vejledninger

En række høringsparter har fremhævet, at det er af afgørende betydning for en succesfuld indførelse af obligatorisk digital indberetning af årsrapporter, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen giver god og brugbar vejledning og information, både før, under og efter implementeringen.

Kommentar

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er helt opmærksom på behovet for rettidig kommunikation og vejledninger og vil yde sit bedste hertil. Styrelsen vil benytte sig af de tilbud, som en række erhvervsorganisationer er fremkommet med, om at bistå med udbredelsen af information vedrørende digitale regnskaber til deres medlemmer.

Det er endvidere tanken, at styrelsen vil inddrage repræsentanter for brugerne af regnskabsindberetningssystemerne med henblik på at diskutere relevante problemstillinger.

4. Oversigt over hørte myndigheder, organisationer m.v.

92-gruppen for bæredygtig udvikling, Advokatrådet/Advokatsamfundet, AES, Affald Danmark, Akademiet for de tekniske videnskaber, Akademikernes Centralorganisation, Ankestyrelsen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsgiverforeningen for konditorer, bagere og chokolademagere (AKBC), Arbejdsmarkedets Tillægspension, Arbejdsmiljøklagenævnet, Arbejdsmiljørådet, Arbejdsskadestyrelsen, Arbejdstilsynet, Arki-

tektforbundet, Asfaltindustrien, Bager- og Konditormestre i Danmark, Banedanmark, BAT-Kartellet, BDO Kommunernes Revision, Begravelse Danmark, Beredskabsstyrelsen, Beskæftigelsesministeriet, Biologiforbundet, Brancheforeningen for Biogas, Brancheforeningen for Kaffe og The, Brancheforeningen for lim og fugemasser, Brancheforeningen SPT, Brancheorganisationen Forbruger Elektronik, Brancheudvalget for Frugt og Grønt, Brancheudvalget for Frø, Bryggeriforeningen, Byggesocietetet, Bygherreforeningen i Danmark, Børsmæglerforeningen, CAD - Centralforeningen af Autoreparatører i Danmark, Center for Arbejdsskadesikring i Grønland, Center for Kvalitet i Erhvervs Regulering, Center for Miljø, CEPOS – Center for politiske studier, CO-industri, Copenhagen Business School, Cowi, DAF - Danmarks Automobilforhandler Forening, DAKOFA, Danish Venture Capital and Private Equity Association, Danmarks Aktive Forbrugere, Danmarks Fiskehandlere, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Fotohandler Forening, Danmarks Frisørmesterforening, Danmarks Handelsstandsforeninger, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Landboudom, Danmarks Miljøundersøgelser DMU, Danmarks Motorunion, Danmarks Nationalbank, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Optikerforening, Danmarks private vandværker, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Danmarks Restauranter og Caf er, Danmarks Skibskredit A/S, Danmarks Skohandlerforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Sportshandler-Forening, Danmarks Vindmølleforening, Dansk Aktionærforening, Dansk Akvakultur, Dansk Annoncørforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Autogenbrug, Dansk Autoriseret Markedsplads A/S, Dansk Botanisk Forening, Dansk byggeri, Dansk Byplanlaboratorium, Dansk Dagligvareleverand r Forening, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Energi Brancheforening, Dansk Energi-Net, Dansk Entomologisk Forening, Dansk Erhverv, Dansk Erhvervsfrugtavl, Dansk Fagpresse, Dansk Fjernvarme, Dansk Fødevare Forum, Dansk F reavl, Dansk Gartneri, Dansk Gasteknisk Center, Dansk Investor Relations Forening – DIRF, Dansk IT, Dansk IT-Sikkerhedsforum, Dansk Iværksætterforening, Dansk Jagt- & Skovbrugsmuseum, Dansk Juletræsdyrkerforening, Dansk Kredit R d, Dansk Kv eg, Dansk Kørelærer-Union, Dansk Landbrug, Dansk Landbrugsrådgivning, Dansk Landbrugsrådgivning – Landscentret, Dansk Ledningsejerforum, Dansk Management R d, Dansk Marketing Forum, Dansk Metal, Dansk Miljøteknologi, Dansk Optikerforening, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pantebrevsforening, Dansk Pelsdyravlerforening, Dansk Planteværn, Dansk Postordre Handel, Dansk Skovforening, Dansk Slagtefjerkr , Dansk Standard, Dansk Svineproduktion, Dansk Tandlægeforening, Dansk Tandplejerforening, Dansk Textil & Beklædning, Dansk Textil Union, Dansk Told- og Skatteforbund, Dansk Transport og Logistik, Dansk Vand- og Spildevandsforening, Dansk Vejforening, Danske Advokater, Danske Andelsselskaber, Danske Anlægsgartnere, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Bedem nd, Danske Biludlejere, Danske Biologer FaDB, Danske Blomsterhandlere, Danske Forsikringsfunktionærers Landsforening, Danske Fysioterapeuter, Danske Havne, Danske Kloakmestre, Danske Maritime, Danske Maskinstationer og Entreprenører,

Danske Mediers Forum, Danske Mejeriers Fællesorganisation, Danske Møbelhandlere, Danske Regioner, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, Danske Slagtermestres Landsforening, Danske Svineproducenter, Danske Træindustrier, Danske Vognmænd, DANVA, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, De Danske Skovdyrkerforeninger, De Danske Skytteforeninger, Den Almindelige Danske Lægeforening, Den Danske Aktuarforening, Den Danske Dommerforening, Den Danske Dyr lægeforening, Den Danske Finansanalytikerforening, Den Danske Fondsmæglerforening, Den Danske Landinspektørforening, Den Danske Skatteborgerforening, Den Digitale Taskforce, Den Kooperative Arbejdsgiver- og Interesseorganisation i Danmark, Det danske fjerkræråd, Det Kooperative Fællesforbund, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Det Økologiske Fødevareråd, Det Økologiske Råd, Det Økonomiske Råd, DHI, DI, Domstolsstyrelsen, Dong Energy, DSB, DSK - De Samvirkende Købmænd, Dykkerfirmaernes brancheforening Danmark, Dyrenes Beskyttelse, E-handelsfonden, Ejendomsforeningen Danmark, Elfor Dansk Eldistribution, Elsam, Emballageindustrien, Energi- og Olieforum.dk, Energi og olieorganisationerne, EnergiE2, Energinet.dk, Energistyrelsen, Eurofins, Farvandsvæsenet, FDB, FDM, FEHA, Finans og Leasing, Finansforbundet, Finansministeriet, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, First North, Fiskeridirektoratet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, FORCE Technology, Forenede Danske Antenneanlæg, Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark, Foreningen af Dagligvare Grossister, Foreningen af Danmarks Lak- og Farveindustri, Foreningen af Danske Brøndborere, Foreningen af Danske Handelsmøller, Foreningen af Danske Interaktive Medier (FDIM), Foreningen af danske kraftvarmeværker, Foreningen af Danske Ral og Sandugere, Foreningen af Danske Varmforzinkere, Foreningen af fredningsnævnsformænd i Danmark og disses suppleanter, Foreningen af interne revisorer, Foreningen af J. A. K. Pengeinstitutter, Foreningen af miljø-, plan- og naturmedarbejdere i kommunerne (ENVINA), Foreningen af miljøakkrediterede miljøcertifikatorer, Foreningen af Naturfredningsnævnsformænd i Danmark, Foreningen af Rådgivende Ingeniører F.R.I., Foreningen af Statsautoriserede Revisorer FSR, Foreningen af Tilsynsfunktionærer, Foreningen af Vandværker i Danmark, Foreningen Danske Revisorer, Foreningen for Danmarks Fiskemel- og Fiskeolieindustri, Foreningen for Distance- og Internethandel (FDIH), Foreningen Registrerede Revisorer FRR, Forsikring & Pension, Forsikringsmæglernes Brancheforening, Forskningscenter for Skov & Land, Forsvarets Efterretningstjeneste, Forsvarsministeriet, Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen, Frederiksberg Kommune, Frie Bønder-Levende Land, Frie Funktionærer, Friluftsrådet, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Fællessekretariatet for HNG I/S og Midt-Nord I/S, FødevarerErhverv, Fødevarerøkonomisk Institut, Garantifonden for indskydere og investorer, Genvindingsindustrien, Geoforum Danmark, GEUS, GN Store Nord, Green Network, Greenpeace Danmark, Grundejernes Landsorganisation, Grønlands Selvstyre, Grønne familier, Handelshøjskolen Århus Universitet, HedeDanmark, HK Handel, HK-Kommunals Miljøudvalg, Horesta, HTS - Handel, Transport og Serviceerhvervene, Håndværksrådet, Indenrigs-

og Sundhedsministeriet, Indukraft-Sekretariatet, Ingeniørforeningen i Danmark, International Transport Danmark (ITD), InvesteringsForeningsRådet, IT- og Telestyrelsen, IT-BrancheForeningen ITEK, Justitsministeriet, Kalk- og Teglværksforeningen, Kirkeministeriet, KL, Klima- og Energiministeriet, Kommunalteknisk Chefforening, Kommunekredit, Korsgård Grus og Stenværk A/S, Kort og Matrikelstyrelsen, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Kroghs A/S, KU Life, Kulturarvstyrelsen, Kulturministeriet, Kuratorforeningen, Kyst, Land & Fjord, Kystdirektoratet, Københavns Kommune, Københavns Universitet, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen af beskikkede advokater, Landsforeningen af danske fåreavlere, Landsforeningen af danske mælkeproducenter, Landsforeningen af Statsaut. Fodterapeuter, Landsforeningen Danske Maskinstationer, Landsforeningen for gylleramte, Landsorganisationen i Danmark LO, Ledernes Hovedorganisation, Liberale Erhvervs Råd, Lokale Pengeinstitutter, Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Mejeriforeningen, Miljøcenter Nykøbing F, Miljøcenter Odense, Miljøcenter Ribe, Miljøcenter Århus, Miljøcenter Ringkøbing, Miljøcenter Roskilde, Miljøcenter Aalborg, Miljøcenter Århus, Miljøklagenævnet, Miljøteknisk BrancheForening, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Mærsk olie & Gas A/S, Møbelhandlernes Centralforening, Nasdaq OMX Copenhagen, Natur og Ungdom, Naturgas Fyn I/S, Naturklagenævnet, Naturstyrelsen, Nepenthes, NNC Råstofferne A/S, NOAH, Nærbutikkernes Landsforening, Offentlige Ansattes Organisation OAO, Oliebranchens Fællesrepræsentation, PBS, Plastindustrien i Danmark, Praktiserende Tandlægers Organisation, Prime Nature, Radio- og tv-nævnet, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Regionale Bankers Forening, Regnskabsrådet, RenoSam, REVIFORA, foreningen for revision, økonomi og ledelse, Revisorkommissionen, Revisornævnet, Revisortilsynet, Rigspolitiet, Bygningsafdelingen, Rigsrevisionen, Roskilde Universitet, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgivere, Sammenslutningen Danske Andelskasser, SAS, Skatteministeriet, Skatterevisorforeningen, Skov & Landbrug, Københavns Universitet, Skovdyrkerforeningerne, Slots- og Ejendomsstyrelsen, Småskovforeningen Danmark, Sonofon, Spildevandsteknisk forening, Statens Byggeforskningsinstitut; Statens Luftfartsvæsen, Statsadvokaturen for særlig økonomisk kriminalitet, Statsministeriet, Styrelsen for international uddannelse, Syddansk Universitet, Sø- og Handelsretten, Søsportens BrancheForening, Søværnets Operative Kommando, TDC, Teknologirådet, Teknologisk Institut, Telekommunikationsindustrien i Danmark, Telia, Transportministeriet, Trælasthandlerunionen, TV2/Reklame, TVDanmark A/S, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Uniscrap, Vejdirektoratet, Verdensnaturfonden, Vestre Landsret, Videncentret for landbrug, Vildtforvaltningsrådet, Vin og Spiritus Organisationen i Danmark (V.S.O.D.), VP SECURITIES A/S, WWF – Verdensnaturfonden, Økologisk Landsforening, Økonomistyrelsen, Østre Landsret, Aalborg Universitet og Århus Universitet.

Følgende organisationer, myndigheder m.v. har haft bemærkninger til lovforslaget:

Advokatrådet, Bryggeriforeningen, Center for Kvalitet i Erhvervsreguleringen i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Ledningsejerforum, Dansk Skovforening, Datatilsynet, DI, Finansrådet, Foreningen Registrerede Revisorer, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Håndværksrådet, Landbrug og Fødevarer, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, XBRL Danmark, Økonomistyrelsen.

Yderligere bemærkninger:

Forbrugerrådet har vurderet, at udkast til lovforslaget ligger uden for deres interesseområde og vil derfor undlade at forholde sig hertil. Forbrugerrådet kan således ikke tages til indtægt for at støtte forslaget eller for at gøre det modsatte.

Formandens Departement har på vegne af Grønlands Selvstyre ikke bemærkninger til det fremsendte forslag, men har noteret sig, at forslaget helt eller delvist vil kunne sættes i kraft for Grønland ved kongelig anordning. I det omfang den danske regering påtænker at anvende anordningsbestemmelsen imødeses forslaget til fornyet udtalelse hos Grønlands Selvstyre.